

שם העבודה : תרומת הניסיון וההתנסות לפרופיל תפקודי (לא אקדמי) בקרב תלמידים עם פיגור

שכלי

שנה : 2005

מס' קטלוגי : 524

שם המגיש : סליקיו אפרת

עבודת גמר לתואר מוסמך, החוג לריפוי בעיסוק, אוניברסיטת תל אביב

המלצות למחקרי המשך

המלצות למחקרים בעתיד

פרופיל השתתפותם ותפקודם של התלמידים במחקר התייחס לתלמידים שמאובחנים עם פיגור שכלי ללא הפרדה בין התסמונות השונות. במחקרים עתידיים ניתן לבדוק את פרופיל ההשתתפות ואת תרומת ההתנסות להשתתפות ולתפקוד על – פי תסמונות שונות, כגון תסמונת דאון ותסמונת ה – X השביר. פרופיל ההשתתפות והפרופיל התפקודי יחד עם רמת הפיגור ומצבים רפואיים יגדירו את תפקודם של התלמידים עם הפיגור השכלי, ע"פ סוג התסמונת.

מחקרים נוספים יוכלו גם לבדוק את תרומת ההתנסות לתפקוד של תלמידים עם פיגור שכלי בגילאים שונים. רונן בספרו "פיגור שכלי" (2004), סוקר שתי גישות עיקריות לתוכנית התערבות יעילה לטיפול בפיגור שכלי. האחת דוגלת כי תקופת הילדות היא "תקופה קריטית": השנים הראשונות הן חלון הזדמנויות לטיפול וקידום, מה שהוחמץ ולא הושג בו – לא ניתן להשגה בשנים מאוחרות יותר ומידה מסוימת של פוטנציאל לא תשתקם לעולם. בניגוד לגישה זו יש הסוברים כי אין ספק בחשיבותן של השנים הראשונות אך חשובות גם השנים שלאחריהן, כל מהלך החיים חשוב ובמידה זו או אחרת הוא מעצב אותנו ולא רק השנים הראשונות. לכן אין להסתפק בהתערבות בגיל הרך בלבד אלא להמשיכה גם בשנות בית – הספר ולאורך מעגל החיים. מחקרים אשר יעסקו בתרומת ההתנסות להשתתפות ולפרופיל התפקודי ויבחנו האם יש גיל בו ההתנסות היא בעלת

התרומה המשמעותית ביותר לתפקוד באוכלוסיית פיגור שכלי. מומלץ לבדוק סוגיה זו באמצעות ה SFA, זהו כלי המבחין בין יכולות פיזיות ליכולות קוגניטיביות/התנהגותיות ומעריך את רמת ההשתתפות של הפרט במגוון סביבות.

ניתן בעתיד לבדוק את פרופיל ההשתתפות והפרופיל התפקודי של התלמיד עם הפיגור השכלי המשולב בבית – הספר הרגיל. חוק החינוך המיוחד נועד בישראל לאפשר לתלמידים עם לקויים וקשיים מתמשכים ללמוד עם תלמידים "רגילים" במערכת החינוך הכללי במידה מקסימלית, תוך יצירת שותפות בין החינוך הרגיל והחינוך המיוחד באחריות לחינוך והוראה של ילדים עם צרכים חינוכיים מיוחדים (שנקר ופרוש, 2003). חשוב לבחון את התלמיד המשולב בסביבות בית הספר השונות ולבדוק האם שילוב זה מביא גם למעורבות ולהשתתפות של התלמיד עם הצרכים המיוחדים במערכת הרגילה. אבחון ה SFA יכול לעזור במתן תשובה לשאלה זו מכיוון שהוא מעריך את השתתפות התלמיד, לא רק בכיתה בשעת הלימוד, אלא גם במגרש המשחקים בהפסקה; בתחבורה – הגעה אל בית - הספר ויציאה ממנו; בחדר השירותים; במעברים בתוך בית – הספר; ובזמן

הארוחות. האבחון משווה את השתתפות התלמיד לקבוצת השווים דהיינו לתלמידי הכיתה המשלבת. בנוסף מעריך ה SFA הן את מידת הסיוע והן את מידת ההתאמה שהתלמיד זקוק להם בעת ביצוע מטלה בכל תחום תפקוד. מבדיקת ההשתתפות של התלמידים עם הפיגור השכלי המשולבים בבתי – הספר הרגילים ניתן יהיה להפיק לקחים ולשלב את התלמיד עם המגבלה באופן הטוב ביותר. המידע שיתקבל מאבחון ה SFA יוכל לעזור בהערכות בתי הספר הרגילים לשילוב מוצלח. חשוב לבדוק באופן כללי את רמת השילוב וההשתתפות של האדם עם הפיגור בסביבות משמעותיות נוספות לאורך מעגל החיים: סביבת הבית, מסגרת המגורים והקהילה. מחקרים אשר ימפו את רמת ההשתתפות של אנשים עם פיגור בהקשרים שונים יעזרו במיקוד התוכנית הטיפולית ובקביעת סדרי עדיפויות בטיפול באוכלוסייה זו.